

לכבוד

עו"ד מיכל הלפרין

הממונה על התחרות

ג.ג,

הנדון : דרישה לפעולה מיידית של רשות התחרות נגד חברת 'שברון'

אנו מתכבדות לפנות אליך בשם לובי 99 (חל"צ) בבקשה **להתערב מיידית ולנקוט צעדי אכיפה** נגד Chevron Corporation (להלן – "שברון"), לאור סירובה של שברון השולטת במונופול אספקת הגז הטבעי למדינת ישראל, לספק גז טבעי לתשתית ייצור החשמל העיקרית בישראל.

1. בשבוע שעבר פורסם כי חברת שברון, שהפכה בעלת שליטה במונופול אספקת הגז הטבעי לישראל לאחר שהשלימה את עסקת הרכישה של חברת נובל אנרג'י מדיטריניאן בע"מ (להלן – "נובל"), הודיעה על עצירת אספקת הגז ממאגר תמר לחברת החשמל לישראל (להלן: "חברת החשמל"). זאת לאחר שחברת החשמל ביקשה לרכוש גז ממאגר תמר על בסיס **הסכם חתום** בין חברת החשמל לשותפות במאגר תמר (שאינן נובל או חברת דלק קידוחים, להלן: "השותפות הנוספות"), המגלם, על פי פרסומים, מחיר גז של כ-4\$, הנמוך דרמטית ממחיר אספקת הגז המונופולי ששרר עד כה.¹
2. על פי הידוע, שברון הודיעה לחברת החשמל על סירובה לספק גז אלא במחיר גבוה של כ-6.3\$, לפי הסכם הגז הקודם משנת 2012. ההחלטה על עצירת אספקת הגז ממאגר תמר, אילצה את חברת החשמל לרכוש גז במחיר גבוה יותר של כ-4.79\$ ממאגר לויתן, שגם בו מחזיקה שברון במסגרת חוזה חח"י-לויתן. הפסקת ההזרמה התאפשרה משום ששברון הינה המפעילה הטכנית של המאגרים, לצד החזקתה בזכויות (25% במאגר תמר ו-39.66% במאגר לויתן). אילולא סופק הגז מלויתן, חברת החשמל הייתה נותרת בחסר באספקת גז לתשתית ייצור החשמל העיקרית של ישראל.
3. נובל מהווה מונופול מוכרז באספקת גז טבעי למשק הישראלי. **החלטתה של שברון להפסיק את אספקת הגז ממאגר תמר וניצול תפקידה כמפעילה הטכנית, בעלת "היד על השאלטר", למניעת קיום חוזה שאינו לרוחה, מהווה עבירה לכאורה של ניצול מעמד לרעה וסירוב בלתי סביר לספק את נכס המונופולין לפי הסעיפים 29 ו 29א לחוק התחרות הכלכלית תשמ"ח – 1988 (להלן – "חוק התחרות").**

¹ מארקר, ערן עזרן (06.10.2020), "השבוע הראשון של שברון בישראל: סגרה את הברז - ועצרה את הזרמת הגז מתמר": <https://www.themarker.com/dynamo/premium-1.9213700>

4. התנהלות כה כוחנית, על ידי חברה שזה עתה החלה את פעילותה בישראל, מחייבת תגובה מיידית ותקיפה של זרוע האכיפה ברשות התחרות. **העדר תגובה להתנהלות קיצונית כזו, מעביר מסר שלילי ביותר למונופול הגז – ועלול להפוך את הפגיעה בתחרות מצד שברון להתנהלות עסקית קבועה.**

5. ממסמך שהגיע לידינו עולה כי הסירוב לספק גז לחברת החשמל בשבוע שעבר היה מיידני, על גבול הכפייה הכלכלית, אם לא מעבר לו. במסמך מצוטט מייל בו דורשת שברון להודיע לה על החלטת חברת החשמל בתוך **שעה**; ומשחברת חשמל מסרבת לרכוש את הגז במחיר הגבוה, מודיעה שברון על הפסקת האספקה (ההדגשה במקור):

We currently do not have nomination for tomorrow from IEC under our 2012 GSPA. Please confirm tonight if you wish to change this: otherwise, we will not be in a position to deliver Tamar gas to IEC during tomorrow's gas day.

6. כאמור, בימים האחרונים נחתם הסכם לאספקת גז, בין חברת החשמל לשותפות הנוספות במאגר תמר, להן 53% מהזכויות במאגר. במסגרת הודעתן למשקיעים בדבר העסקה² כותבות החברות כי "ככל שנובל ו/או דלק קידוחים יבחרו שלא להצטרף לתוספת, המוכרים יספקו לחברת החשמל את הכמויות שיוזמנו תחת התוספת מתוך חלקם בעתודות מאגר תמר". על בסיס הסכם זה, נדרש מאגר תמר לספק בשבוע שעבר גז לחברת החשמל. אך שברון, שמפעילה את המאגר עבור שאר החברות, סירבה כאמור לדרישה, בטענה שאינה צד להסכם ויש לה השגות על המחיר שהוסכם בו.

7. **לשברון האוחזת בעמדה של בעל מונופולין - תמריץ ברור למנוע את העסקאות המתבצעות על ידי השותפות הנוספות במאגר תמר, ולהסיט לקוחות למאגר לוותן שבו זכויותיה ורווחיה גבוהים משמעותית מאחזקותיה במאגר תמר.**

8. נזכיר כי עוד בטרם רכשה שברון את נובל, ניסתה נובל לנצל את כוחה המונופוליסטי ולהטיל וטו על עסקאות של השותפות הנוספות במאגר תמר. באירוע אי האספקה בשבוע שעבר, טענו נציגי שברון באמצעות תגובות לא רשמיות באמצעי התקשורת כי לכאורה זכות הוטו עומדת לשברון שכן היא קיבלה לאחרונה את אישורו של המשנה הכלכלי ליועץ המשפטי לממשלה (להלן "החלטת המשנה ליועץ משפטי")³.

9. אלא שמדובר בטענה מניפולטיבית ומופרכת - החלטת המשנה ליועץ משפטי, אינה פוטרת את חברת שברון מעמידה בדיני התחרות ובוודאי שלא מעמידה בהוראות סעיפים 29 ו-29א לחוק התחרות הכלכלית. בפרט אמורים הדברים כשבטרם קבלת החלטת הממשלה 476 (להלן – "מתווה הגז"),

² דיווח מיידני תמר פטרוליום, "חלק משותפי תמר חתמו על תוספת להסכם אספקת גז לחב חשמל, ליתר השותפים ניתנה אופי להצטרף", (4.10.2020) אסמכתא: 2020-01-099145
³ משרד המשפטים, "חוות הדעת של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט כלכלי), מאיר לוי, בנושא זכות הוטו של נובל במאגר תמר", פורסם ב-24.9.2020: <https://www.gov.il/he/departments/publications/reports/veto-06-09-2020>

הבהירו נציגי הממשלה כי **מונופול הגז לא יהיה פטור מסעיף איסור ניצול מעמד מונופולי לרעה בחוק התחרות.**

10. לא זו אף זו, מטרתם של הפטורים שקיבלו חברות הגז מחוק התחרות במסגרת מתווה הגז ועוד קודם לכן בהחלטת הממונה על התחרות בשנת 2006 (החלטת הממונה 6178)⁴, הייתה לאפשר לחברות לשווק את הגז במשותף – לאחר שאלה טענו בתוקף בפני הממונה כי אין להן יכולת ליצור מנגנון של שיווק בנפרד. ההסכם החדש של חברת החשמל עם השותפות הנוספות יוצר **שינוי נסיבות**, שכן הוא קובע לראשונה מסגרת חוזית שבה חלק מהחברות בשותפות משווקות את הגז בנפרד. לכן, שברון איננה יכולה להסתמך על החלטות קודמות בבואה להסביר את התנהלותה הכוחנית ולכאורה הבלתי חוקית.

11. למעשה, החלטת המשנה ליועמי"ש מצטטת את עמדת נובל (כיום שברון) ודלק קידוחים לפיה זכות הוטו אינה רלוונטית לסוגיית המכר והשיווק וכי הן גורסות כי לכל חברה הזכות לקבל החלטות לגבי חלקה במאגר "לשיטתן, לכל אחת מהן יש זכות על חלקה בגז הטבעי, וזכויותיהן בגז הטבעי הן קנייניות, כך שלא ניתן לכפות עליהן כיצד לנהוג בהן והן מקבלות החלטה לגבי החלק "שלהן". לכן, החלטתה של שברון למנוע כעת את המימוש של החוזה של השותפות הנוספות, איננו מתיישב עם עמדה קודמת של נובל (שהיא חליפתה בנכס) ונובע כל כולו מניגוד העניינים בו היא מצויה בשל אחזקותיה במאגר לווייתן ומרצונה לקבוע "כללי משחק" חדשים.

12. לסיכום, אנו קוראים לך לפעול במהירות ובתקיפות כדי למנוע פגיעה בתחרות ופגיעה באספקה הסדירה של גז למשק הישראלי. **לא ייתכן כי רשות התחרות תעמוד מנגד נוכח התנהלות בריונית של מונופול הגז ותסתפק בתקווה שגם הפעם השותפות יצליחו להגיע להסכמה ביניהן.**

13. החלטה שלא לאכוף את דיני המונופולין שבחוק התחרות במקרה הזה, פוגעת פגיעה בלתי מידתית בצרכן הישראלי. לא רק שמימוש הסכם הגז החדש צפוי לחסוך 50 מיליון דולר בשנה שיגולגלו לתעריף החשמל; להחלטות שיתקבלו במועד זה תהיה השפעה מכרעת על המשא ומתן על מחיר הגז בהסכם הגדול של חברת חשמל שיפתח בעוד מספר חודשים ולו תהיה השפעה של מיליארדי שקלים בשנה על כיסו של הציבור הישראלי המצוי ממילא בשעה קשה.

בברכה,

מרב דוד
סמנכ"לית

לינור דויטש, עו"ד
מנכ"לית

⁴ החלטת הממונה 6178 https://www.gov.il/BlobFolder/legalinfo/decisions6178/he/decisions_6178.pdf